

УДК 342.9

Найдюк О.О.¹, Купін А.П.²

¹ студ. групи Ю-319 НУ «Запорізька політехніка»,

² к.ю.н., доцент НУ «Запорізька політехніка»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ НЕПОВНОЛІТНІХ

Необхідною умовою побудови демократичної правової держави є забезпечення прав і свобод людини, особливо дитини, чітке правове визначення статусу неповнолітніх, як суб'єктів адміністративної відповідальності, підвищення ефективності заходів, спрямованих на надійне забезпечення їх правового захисту, підвищення ефективності діяльності державних органів щодо попередження правопорушень серед цієї категорії осіб.

Притягнення до адміністративної відповідальності неповнолітніх, як суб'єктів адміністративної відповідальності має певні особливості, які повинні бути відображені в законах. Неповнолітні як суб'єкти відповідальності повинні, з одного боку, знати і розуміти, що вони, як і всі громадяни, зобов'язані дотримуватись встановлених правил поведінки, поважати закони, тому що в разі їх порушення будуть відповідати згідно із законом. А з іншого боку, застосування адміністративного впливу до неповнолітніх повинно здійснюватися на засадах неухильного дотримання процесуальних норм, гуманного ставлення до їх духовного стану, забезпечення їх права на захист, справедливої оцінки скоєного проступку і невідворотного застосування заходів відповідного адміністративного примусу.

Визначаючи відповідальність за вчинене правопорушення, законодавець визнає діяння протиправним та вказує на обов'язковість понесення негативних наслідків за скоєне діяння. Відповідальність цієї категорії осіб зумовлена особливостями їхнього фізіологічного, біологічного і психологічного розвитку, а також специфікою реалізації принципів справедливості, гуманізму, економії кримінальної репресії щодо

неповнолітніх. Особа має досягнути певного психофізичного і соціального розвитку, який надасть їй можливість усвідомлювати свою поведінку та керувати нею, а отже, бути відповідальною.

Вагомим поштовхом щодо гуманізації становища неповнолітніх стало створення перших міжнародних норм, спеціальних судів щодо неповнолітніх та окремих громадських об'єднань і рухів, які захищають їхні права. Зокрема, розробляють стандарти праці неповнолітніх, їхні фізичні та особисті права, декларується принцип рівності незалежно від походження й соціального стану, особливу увагу приділено освітнім правам неповнолітнього. Міжнародне законодавство та більшість внутрішньодержавних правових норм з післявоєнних часів не тільки декларують, а реально забезпечують спеціальний статус неповнолітніх.

Спеціальні принципи правового статусу неповнолітніх – це ті, що властиві саме цій категорії суб'єктів права і слугують чинником розмежування неповнолітніх від інших категорій суб'єктів права. Передовсім це: принцип цінності неповнолітнього віку; принцип державної турботи, підтримки й захисту неповнолітніх як особливого фізичного, фізіологічного, психологічного, соціального і правового становища особи; принцип загальної міжнародної й посиленої охорони та захисту прав і законних інтересів неповнолітніх; пріоритет прав та законних інтересів неповнолітніх перед інтересами дорослих і державними інтересами; принцип пріоритету сімейного виховання неповнолітніх; комплексність правового регулювання питань правового статусу неповнолітніх.

Сучасний період розвитку українського суспільства характеризується змінами, що охоплюють усі сфери людського життя. На тлі цих змін саме діти перебувають у найтяжчому становищі внаслідок несформованості власної системи стійких моральних переконань, ціннісних орієнтацій, що нерідко викликають неадекватну реакцію на події навколишнього життя. Особливу тривогу викликають факти, що свідчать про зростання проявів агресивності серед загалом законотримувальних підлітків і юнацтва. З огляду на це суттєвого значення набуває проблема корекції негативної поведінки на ранніх етапах її вияву, зокрема в дітей підліткового віку. В цьому віці можна спостерігати досить чіткі симптоми негативних відхилень у поведінці, які за відсутності відповідної корекційної роботи поступово перетворюються в злочинні дії. Знання неповнолітніми певних законів, норм поведінки, своїх обов'язків перед суспільством, усвідомлення ними шкоди, відповідальності й вироблення у них правової свідомості зобов'язує поводитись у певних рамках, утримує від порушень правил поведінки.